

OCHYLAĆ (18) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf ochylać (3). ◇ *praes 1 sg* ochylâm (1). ◇ *3 sg* ochylâ (5). ◇ *2 pl* ochylâcie (1). ◇ *3 pl* ochylają (1). ◇ *praet 3 sg m* ochylâł (1). ◇ *3 pl m pers* ochylali (3). ◇ *part praes act* ochylając (2) *OrzQuin*, *SarnStat*, ochylając (1) *Mącz*.

Sł stp brak, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVII w.*

1. *Omijać, nie wchodzić gdzieś [co]* (4) :

ochylać w co (1): vderzyli ze trzech łtron ná woýłko Tureckie wnocy/ wołaiąc/ łwoi/ łwoi/ po turecku obawaiąc łie łtrzelby ochyláli wełrzednie połózenie namiotow *BielKron* 250v.

Zwrot: »ochylać miejsce« (2): Ołieł gdzie łie raz potknie ochyla to mieýłce Potým *BielKron* 311v, 54.

Przen (1) :

Zwrot: »poýłrodek ochylać« (1): ił then łtary rozum łtrácił/ pierweý kazał włzyftki [*wziętych do niewoli*] pułłci/ á teraz połłcinác/ poýłrodek potrzebnieýłzy ochyla *BielKron* 45v.

2. *Ukrywać, zatajać, przemilczać; dissimulare Mącz; extenuare, occultare, suppressere Cn* (14) :
Tobie/ ił łye nie ták zda/ miłóść to łpráwuie/ Która rádâ ochyla/ chocia inák czuie. PudłFr 65.

ochylać co (7): áby [*ławnicy*] łpráwiedliwołci niezákrywáli/ złółci ludzkieý nie ochyláli *GroicPorz* dv; *Mącz* 321b; popiłzę przyiáchawłzy do Zurowic pilnie y wiernie to włzytko/ ták iáko łye tu mówiło/ nie ochylaiąc niczego. *OrzQuin* Z3v; *RejAp* 38; *GórnDworz* N; A Tak próżnoć to ochylác/ nie moze to ładnym obyczaiem dobrym zwano być co nie bywa rołtropnym rozumem/ [...] ołádzono. *RejZwierc* 71; *WujJud* 164v; [*WujPosN* 1584 I 78 (*Linde*)].

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Co ielli grzełzâ ci/ ktorzi zmyłłaiâ częgo niemáłz/ ábo ktorzi ochylaiâ co ielt [*Quod si simulators et dissimulators peccant*]/ coł oni/ ktorzi fáłłzywie winę łwoię ná drugiego wkłádaia [*...*]? *ModrzBaz* 64v.

W połóczeniu szeregowym (1): á thá ich wiára [*...*] co im łpráwiłá/ ił Pan/ ácz tám było wiele wyłłępných/ przedłię ogradza ochyla á nic nie włpomina wyłłępkow ich. *RejAp* 38.

W przeciwstawieniu: »jasnie pokazać ... ochylać« (1): Bo gdybyłłcie iáłłnie wyznánie łwe ná tym miełcu pokazáli/ á nie ochyláli/ tedybyłłcie nátychmiałł albo Luterany albo Sákrámentarze vtráciłi. *WujJud* 173v.

Zwrot: »prawdę ochylać« (1): niech zá złe niema/ ił prawdy od Bogá náłchnioneý/ iáko łługa iego/ nie ochylam *PowodPr* 85.

[*Szereg*: »ochylać i okrywać wymowkami«: Niechay łie vłtá moie nie vdawaiâ zá łłowy złółliwymy/ áby miáły ochylác y okrywác wymowkami grzechy moie. *WujPosN* 1584 I 78 (*Linde*).]

a. *Chronić, traktować łagodnie, wyrozumiale; circumvestire, velare Cn* (3) :

ochylać kogo (1): A ták rádžęc [*niesprawiedliwy łędzio*] dotykay/ łumnienia łwoiego/ Wielz żeć káźde ochyla/ rádo powinnego. *RejZwierc* 101v.

Zwrot: »dyssymulacyâ [= *pobłázaniem*] ochylać« (1): Ił gdy nie ielt rzecz nam przyłłoyna diłsimuláciâ ochylác [*sub dissimulatione praeterire JanStat* 260]/ y owłzem do tego nas łiłłnie práwo boze/ ábyłłmy Kácérzkie záráźliwe błędy [*...*] od gránic náłłzych odpędzáli *SarnStat* 218.

Szereg: »nie ochylać ani folgować« (1): Którzy [...] wżyſtkié retentá onym wiadomé ná reyeftrze podádzą/ y liczbę vczynią/ nie ochyláiąc áni folguiąc nikomu. *SarnStat* 415.

Synonimy: 1. mijać, obmijać, omijać; 2. taić, ukrywać; a. okrywać.

Formacje współrdzenne cf CHYLIC.

Cf **OCHYLANIE**

MC